

SINIF ÖĞRETMENLİĞİNİN İLK YILLARINDA YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

PROBLEMS IN THE FIRST YEARS OF CLASS TEACHING AND SOLUTION SUGGESTIONS

Mehmet GÜVEN

MEB, raifguven@hotmail.com; ORCID ID: 0009-0004-6610-642X

Cuma YILDIZ

MEB, cmyldz1166@gmail.com; ORCID ID: 0009-0000-4148-9445

Fatih YILMAZ

MEB, fatih2731yilmaz@gmail.com; ORCID ID: 0009-0002-4980-1119

Mehmet TUNÇ

MEB, mtunchatay@hotmail.com; ORCID ID: 0009-0006-6515-554X

Ökkeş ŞAHİN

MEB, okkesahin@windowslive.com; ORCID ID: 0009-0009-4287-0243

Özgür FAHLIOĞULLARI

MEB, ozgur1toprak@outlook.com; ORCID ID: 0009-0004-9281-5377

ÖZET

Yapılan araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kurumlarında ilk defa sınıf öğretmeni olarak göreve başlayan öğretmenlerin meslekteki ilk yıllarında yaşadıkları sorunları tespit ederek çözüm önerileri sunmak amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda araştırmada sınıf öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak “Sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında yaşanan sorunlar nelerdir?” ve “Sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?” problemlerine cevap aranmıştır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yolu ile 2022-2023 eğitim-öğretim yılında belirlenen 17 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmenliğin ilk yıllarında sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle, öğretmenlerle, velilerle ve okulun diğer paydaşları ile ilişki ve iletişim konusunda sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca araç-gereç temini, bakım-onarım işleri ve okul çevresi ile ilişkiler bağlamında sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Araştırmada öğrenci bağlamında disiplin, devamsızlık, okul yönetimlerinin taleplerinin yoğunluğu ve okul çevresini kontrol edememe konusunda yaşanan zorluklar yaşadıkları belirlenmiştir. Öğretmen bağlamında ise öğretmen desteğinin azlığı, öğretmenlerin ilgisizliği, talep fazlalığı ve memnuniyetsizlik; veli bağlamında veliler ile görüşememe, veli desteğinin azlığı, iş yoğunluğu ve okul faaliyetlerine katılmama; finansman bağlamında ödenek yetersizliği, ödeneklerin zamanında gelmemesi, çalışan temizlik personelinin eksikliği ile bakım ve onarım maliyetlerinin çokluğu konularında zorluklar yaşandığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada sınıf öğretmenlerinden, okul çalışanlarından, öğretmenlerden ve velilerden destek alarak mesleklerinin ilk yıllarında yaşadıkları zorluklarla mücadele ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Sorun, Çözüm Önerileri.

ABSTRACT

In the research, it is aimed to identify the problems experienced by the teachers who started to work as classroom teachers for the first time in formal education institutions affiliated to the Ministry of National Education and to offer solutions. In line with the stated purpose, interviews were conducted with classroom teachers in the research and "What are the problems experienced in the first years of classroom teaching?" and "What are the solutions for the problems experienced in the first years of primary school teaching?" answers to the problems were sought. The sample of the research consists of 12 classroom teachers determined in the 2022-2023 academic year by criterion sampling, one of the purposeful sampling types. In the research, it was determined that in the first years of teaching, classroom teachers had problems in relation

and communication with students, teachers, parents and other school stakeholders. In addition, it was determined that they had problems in terms of equipment supply, maintenance-repair works and relations with the school environment. In the research, it has been determined that students experience difficulties in terms of discipline, absenteeism, the intensity of the demands of school administrations and the inability to control the school environment. In the context of the teacher, the lack of teacher support, the indifference of the teachers, the excess demand and dissatisfaction; not being able to meet with parents in the context of parents, lack of parent support, workload and not participating in school activities; In the context of financing, it has been determined that there are difficulties in the issues of insufficient appropriations, lack of appropriations on time, lack of working cleaning personnel and high maintenance and repair costs. In addition, it was determined in the research that they struggled with the difficulties they experienced in the first years of their profession by getting support from classroom teachers, school staff, teachers and parents.

Keywords: Class Teacher, Problem, Solution Suggestions

1. GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi ile birlikte her alanda sürekli bilgi güncellemeleri, insanların güncellenmesini ve ilerlemesini zorunlu kılmaktadır. Bilgi çağında yaşayan günümüz toplumlarının en büyük sorunlarından biri bilginin elde edilmesi ve iletilmesidir. Ülkemizin kalkınması eğitim kurumlarının verimli çalışmasına bağlıdır. Eğitim kurumları bu gelişmeleri takip etmekte ve halkı zamanında eğitmektedir. Bu sürecin bir sonucu olarak, yöneticilerin diğer gereksinimlerinin yanı sıra yönetim becerilerini geliştirmeleri de kaçınılmazdır. Bu nedenle yöneticiler, kuruluşlarında istenen hedeflere ulaşmak için etkili yönetim becerilerine sahip olmalıdır.

Çalışanların psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak işleriyle büyümelerini sağlamak, örgütle bağ kurmalarını ve yeteneklerini ortaya koymalarını sağlamak ve bağlılık programı ortamı sağlamak yönetim açısından önemlidir (Kayıkçı, 1999). Müdürlerin planlama, karar verme, organizasyon, koordinasyon, iletişim, etkileme ve değerlendirme gibi yönetim sürecinin boyutlarında görevleri vardır (Şişman ve Turan, 2004). Okul yönetimi, bu süreçlerin mekanizmaları içinde etkili ve objektif kararlar alınabildiği sürece başarılı olabilir.

Bursalıoğlu'na (2005) göre, eğitim yönetimini uygulama görevi okul yönetimine düşmektedir. Bu alanın sınırları, eğitim sisteminin amaçları ve yapısı tarafından belirlenir. Eğitim yönetimi, yönetimin eğitime uygulanması, okul yönetimi ise eğitim yönetiminin okullara uygulanmasıdır. Okul yönetimi, eğitim alanındaki politikaların, kararların ve hedeflerin uygulanması ile ilgilenir (Çalık ve Şehitoğlu, 2006). Eğitim yönetimi sistemle ilgilenirken, okul yönetimi okul düzeyinde giderek ciddileşen sorunlarla ilgilenir. Başka bir deyişle, Erdoğan'ın (2003) da belirttiği gibi, eğitim yönetimi eğitime makro düzeyde, okul yönetimi ise mikro düzeyde eğitime yaklaşmaktadır.

21. yüzyılın ilk çeyreğine girerken teknolojideki baş döndüren gelişmeler, küresel salgın, öğretime entegre dijital dönüşüm, eklektik ve öğrenci merkezli yaklaşımlar; eğitim kurumunun gündeminde sıklıkla duyduğumuz kavramlardır. Bu gelişmeler bir örgüt olarak okul kurumunun yönetimindeki okul müdürlerinin rollerinde de değişime yol açmış; onların bilgi, beceri, iş birliği, yeniliklere adaptasyon gibi becerilerini daha gerekli kılmıştır. Bir müdür aşağıdakilerden sorumlu bir kişi olarak tanımlanabilir: Öğretmenlerin ve diğer personelin (müdür yardımcıları, personel, hizmetliler vb.) etkin yönetimi, okulun fiziki koşullarının düzenlenmesi, çevre ile iyi ilişkilerin geliştirilmesi ve her bakımdan öğrenci gelişiminin gözetilmesi (Gürbüz, Erdem ve Yıldırım, 2013).

Yapılan çalışmalar öğretmenlerin motivasyonlarını etkileyen durumların başında yönetimin geldiğini göstermektedir (Ertürk, 2017). Okullarda yönetim görevini üstlenen müdürlerin yaptıkları davranışların çeşitli şekillerde öğretmenleri beraberinde eğitim-öğretim ortamını etkilediği söylenebilir.

Yazılı sınav, mülakat ve meslekteki kişisel gelişim çalışmalarının dökümü ile ilk defa göreve başlayan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar sadece onlar üzerinde değil okul kültüründe, öğrenci ve öğretmen ilişkilerinde, veli iş birliğinde, resmi yazışmalarda ve okulun genel koordinasyonunda bir etki bırakacağından üzerinde durulması gereken bir konudur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kurumlarında ilk defa sınıf öğretmeni olarak göreve başlayan öğretmenlerin meslekteki ilk yıllarında yaşadıkları sorunları tespit ederek çözüm önerileri sunmak amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda araştırmada sınıf öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak “Sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında yaşanan sorunlar nelerdir?” ve “Sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?” problemlerine cevap aranmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni model olarak tercih edilmiştir. Fenomenoloji deseni farkında olduğumuz fakat derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada bu kapsamda örgün eğitim kurumlarında ilk defa görevlendirilen sınıf öğretmenlerinin mesleklerinin ilk yıllarında yaşadıkları sorunları derinlemesine ve kapsamlı bir biçimde tespit ederek, yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmaya çalışılmıştır.

91

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yolu ile 2022-2023 eğitim-öğretim yılında belirlenen 12 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Ölçüt örnekleme yöntemi kapsamında örnekleme dâhil edilen sınıf öğretmenlerinin aktif olarak görevde olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada örgün eğitim kurumlarında ilk defa görevlendirilen sınıf öğretmenlerinin mesleklerinin ilk yıllarında yaşadıkları sorunları derinlemesine ve kapsamlı bir biçimde tespit etmek ve çözüm önerileri sunmak için “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” hazırlanmıştır. Görüşme formunda dört soru yer almaktadır. Bu sorular şu şekildedir:

1. Öğretmenliğinizde ilk yıl deneyimleriniz nelerdir?
2. Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklar neler olmuştur?
3. Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklarla nasıl mücadele ettiniz?
4. Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklar nasıl çözdünüz veya nasıl çözebildiniz? Bu konuda önerileriniz nelerdir?

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada örgün eğitim kurumlarında sınıf öğretmenlerinin göreve başladığı ilk yıllarda yaşadıkları sorunları derinlemesine ve kapsamlı bir biçimde tespit etmek ve çözüm önerileri sunmak için yarı-yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Formun hazırlanmasından sonra katılımcıların gönüllülük esasına göre tespiti sonrası katılımcılarla uygun zaman ve yer planlanarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin 30-40 dk. arası değişen sürelerde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama süreci özetle şu şekilde yapılmıştır:

- İlgili alanyazının taranması
- Veri toplama aracının hazırlanması
- Görüşme yapılacak sınıf öğretmenlerinin belirlenmesi
- Görüşmelerin yapılması
- Verilerin analiz edilmesi
- Raporlama

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan verileri içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi yapılırken her bir soruya ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden kodlar oluşturulmuş, kodlardan da temalar oluşturulmuştur. Görüşme verileri analiz edilip raporlaştırılırken sınıf öğretmenlerine Ö1, Ö2, Ö3... gibi kod isimler verilmiştir.

Araştırmada içerik analizi dört basamakta gerçekleştirilmiştir:

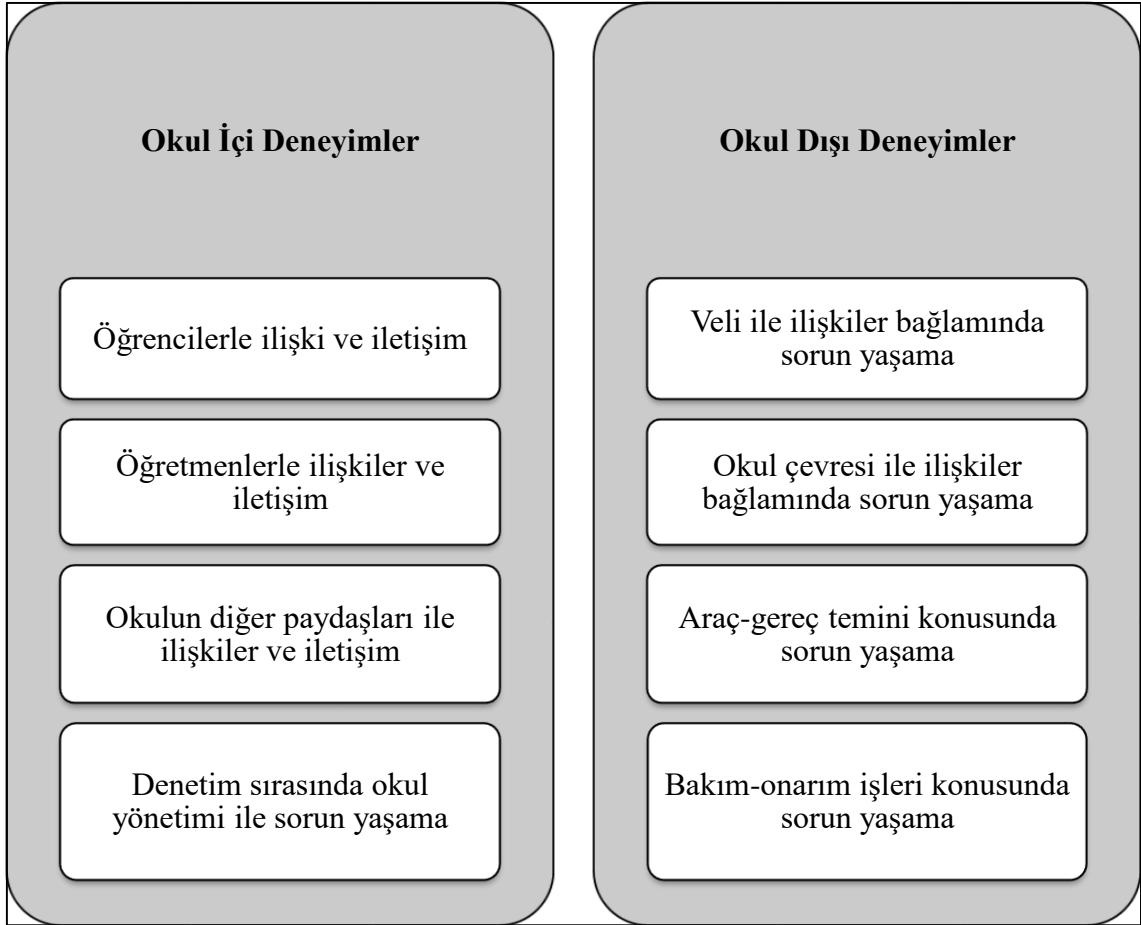
1. Görüşme formu ile toplanan verilerdeki sınıf öğretmenlerinin görüşleri yazılı metin haline getirilerek ve görüşlerden yola çıkılarak kodlamalar yapılmıştır.
2. Kodlar bir araya getirilerek çeşitli temalar oluşturulmuştur.
3. Oluşturulan tema ve kodlar düzenlenmiştir.
4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

92

3. BULGULAR

3.1. Birinci Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenliğinizde ilk yıl deneyimleriniz nelerdir?” birinci görüşme sorusu çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu ulaşılan tema ve kodlar Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Birinci görüşme sorusuna ait tema ve kodlar

Şekil 1’de görüldüğü gibi katılımcı sınıf öğretmenleri “Öğretmenliğinizde ilk yıl deneyimleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar “Okul İçi Deneyimler” ve “Okul Dışı Deneyimler” temaları altında toplanmıştır.

Sınıf öğretmenleri okul içi deneyimler temasında öğrencilerle ilişki ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler, öğretmenlerle ilişkiler ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler, okulun diğer paydaşları ile ilişkiler ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra denetim sırasında okul yönetimi ile sorun yaşamaya ilişkin deneyimlere araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri vurgu yapmıştır.

Öğrencilerle ilişki ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler konusuna değinen bir sınıf öğretmeni; “*Sınıf öğretmenliğimin ilk yıllarında öğrencilerle ilişkiler ve iletişim konusunda çeşitli alışkanlıklarımın kalma sıkıntıları yaşadım. Fakat sınıf öğretmeni olarak öğrencilerle iletişim konusunda ilk benim olumlu işler yapmam gerekiyordu. Zamanla bunu aştım. Öğrencilerle ilişkiler ve iletişim konusunda sınıf öğretmeninin de olması gereken davranışları gösterdim.*” (Ö1) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni öğretmenlerle ilişkiler ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler kapsamında; “*Sınıf öğretmenliği görevine küçük bir okulda başladım. Okul küçük olduğundan ilişkilerde haliyle samimiydi. Bu samimiyet zamanla çeşitli zaaflara neden oldu. Öğretmenlerle ilişkilerde çok sorun yaşamaya başladım. Özellikle iletişim ve uyum konusunda ciddi sıkıntılar yaşadım.*” (Ö4) ifadesini kullanmıştır. Okulun diğer paydaşları ile ilişkiler ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler konusuna değinen bir sınıf öğretmeni şunları ifade etmiştir:

“Okulda hizmetli ve kantinler kendi başlarına hareket ediyordu. Kantinden sorumlu bir sınıf öğretmeni olarak bana danışmadan çoğu faaliyeti kendi başlarına yapıyorlardı. Bu konuda çok sıkıntı yaşadım. Hatta bu konuda ikazlar yaptığımda “hocam biz böyle alıştık, hep böyleydik” gibi yanıtlar alıyordum. Bu durumu gerekli açıklamalar yaparak aştım. Tabi burada önemli olan kararlı olmamdı.” (Ö7). Araştırmaya katılan başka bir sınıf öğretmeni denetim sırasında okul yönetimi ile sorun yaşamaya ilişkin deneyimler konusunda şunları belirtmiştir: “Okulumuza müfettişler geldiğinde göreve yeni başladığımdan dolayı mı yoksa genç olmamdan dolayı bilmiyorum ama yaptıkları muamelelerde hoş olmayan durumlarla karşılaştım.” (Ö9).

Sınıf öğretmenleri okul dışı deneyimler temasında veli ile ilişkiler bağlamında sorun yaşamaya ilişkin deneyimler, araç-gereç temini konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler ve okul çevresi ile ilişkiler bağlamında sorun yaşamaya ilişkin deneyimler üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra bakım-onarım işleri konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimlere araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri vurgu yapmıştır.

Veli ile ilişkiler bağlamında sorun yaşamaya ilişkin deneyimler konusunda araştırmaya katılım gösteren bir sınıf öğretmeni; “Sınıf öğretmenliğine ilk başladığım yıllarda görev yaptığım okuldaki veli portföyü biraz sıkıntılıydı. Parçalanmış aile yapısına sahip veya suça karışmış veli sayısı fazlaydı. Bu yüzden çok problem yaşadım. Sıkıntılı bir yerdi.” (Ö3) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni okul çevresi ile ilişkiler bağlamında sorun yaşamaya ilişkin deneyimler kapsamında; “Okul çevresinde çeşitli iş yerleri bulunmaktaydı. Bu iş yerlerinin okul ile hiçbir bağlantısı yoktu. Yalnızca ürünlerini öğrenci ve öğretmenlere satma düşünceleri vardı. Bazı sınırlamalar getirdiğimde olumsuz tepkilerle karşılaştım.” (Ö5) ifadesini kullanmıştır. Araç-gereç temini konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler konusu üzerinde duran bir sınıf öğretmeni şunları ifade etmiştir: “Bir sınıf öğretmeni olarak okulun araç-gereci eksik olduğunda, yeterli mali kaynak olmadığından sıkıntı yaşıyordum. Bu sıkıntılar eğitim-öğretim sürecini de olumsuz etkiliyordu.” (Ö10). Başka bir sınıf öğretmeni de okul dışı deneyimler bağlamında bakım-onarım işleri konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Sınıfımızda çeşitli sebeplerden dolayı bakım-onarım ihtiyacı çıkmaktaydı. Bu durumu okul müdürlüğüne bildirmeme rağmen çözümüyorlardı. Ödeneğin olmadığını başımın çaresine bakmamı, velilerden para toplayarak veya velilerden destek alarak çözmemi söylüyorlardı. Yani para yerine akıl veriyorlardı. Bu da beni uzun süre çok zorladı.” (Ö12).

3.2. İkinci Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklar neler olmuştur?” ikinci görüşme sorusu çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu ulaşılan tema ve kodlar Şekil 2’de sunulmuştur.

Öğrenci Bağlamında Yaşanan Sorunlar	Öğretmen Bağlamında Yaşanan Sorunlar	Veli Bağlamında Yaşanan Sorunlar	Finansman Bağlamında Yaşanan Sorunlar
Disiplin	Öğretmen desteğinin azlığı	Veli ile görüşememe	Ödenek yetersizliği
Devamsızlık	Öğretmenlerin ilgisizliği	Veli desteğinin azlığı	Ödeneklerin zamanında gelmemesi
Okul yönetiminin talep yoğunluğu	Talep fazlalığı	İş yoğunluğu	Çalışan temizlik personelinin eksikliği
Okul çevresini kontrol edememe	Memnuniyetsizlik	Okul faaliyetlerine katılmama	Bakım ve onarım maliyetlerinin çokluğu

Şekil 2. İkinci görüşme sorusuna ait tema ve kodlar

Şekil 2’de görüldüğü gibi katılımcı sınıf öğretmenleri “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklar neler olmuştur?” sorusuna verdikleri yanıtlar “Öğrenci Bağlamında Yaşanan Zorluklar”, “Öğretmen Bağlamında Yaşanan Zorluklar”, “Veli Bağlamında Yaşanan Zorluklar” ve “Finansman Bağlamında Yaşanan Zorluklar” temaları altında toplanmıştır.

Sınıf öğretmenleri öğrenci bağlamında yaşanan zorluklar temasında disiplin konusunda yaşanan zorluklar, devamsızlık konusunda yaşanan zorluklar ve okul yönetiminin taleplerinin yoğunluğu konusunda yaşanan zorluklar üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra okul çevresini kontrol edememe konusunda yaşanan zorluklara araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri vurgu yapmıştır.

Disiplin konusunda yaşanan zorluklar konusunda araştırmaya katılım gösteren bir sınıf öğretmeni; “Okulun bulunduğu çevrenin sıkıntılı olması okulda da çeşitli disiplin sorunlarına yol açmıştır Örneğin; hırsızlık vakası ve zorbalık davranışları ile çok karşılaştım. Velileri uyarmama rağmen bu sıkıntıyı görev yaptığım o okulda dört yıl boyunca yaşadım.”(Ö1) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni devamsızlık konusunda yaşanan zorluklar kapsamında; “Suriyeli öğrencilerin görev yaptığım okulda çok olması en büyük sıkıntılarımın biridir. Bu öğrencilerle devamsızlık konusunda sorun yaşadım. Ülke içinde veya Suriye’ye gidip gelmelerinden dolayı bu öğrenciler çok büyük hareketlilik içerisindeydi. Bundan dolayı çok fazla devamsızlık sıkıntısı yaşadım.”(Ö4) ifadesini kullanmıştır. Okul yönetiminin taleplerinin yoğunluğu konusunda yaşanan zorluklar üzerinde duran bir sınıf öğretmeni şunları ifade etmiştir: “Görevimin ilk yıllarında okul yönetimlerinden çok baskı gördüm. Sebebini

bilmiyorum ama tecrübesizliğimden dolayı mı, yoksa bilgi eksikliğinden mi olduğunu anlayamadım; fakat bir şekilde okul yönetimlerinden baskı gördüm. Bu da beni o yıllarda çok rahatsız etti.” (Ö7).

Sınıf öğretmenleri öğretmen bağlamında yaşanan zorluklar temasında öğretmen desteğinin azlığı ve öğretmenlerin ilgisizliği ve talep fazlalığı üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra memnuniyetsizlik öğretmen bağlamında yaşanan zorluklar arasında yer aldığına ilişkin olarak araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen desteğinin azlığı noktasında araştırmaya katılım gösteren bir sınıf öğretmeni; *“Öğretmenlerin destek vermekte isteksiz olmaları sınıf öğretmenliğimin ilk yıllarında beni çok zorlamıştır. Bu durum çalıştığım okulda öğretmen sayısının fazlalığından kaynaklanmıştır. Ayrıca benden önce sınıfı okutan öğretmenin çevreyle ve diğer meslektaşlarıyla iletişiminin kötü olması, öğretmenlerin okuttuğum sınıftan dolayı belli bir müddet uzaklaştılar. Fakat zaman içerisinde bu durumu olumluya çevirmeyi başardım.” (Ö3)* diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni öğretmenlerin ilgisizliği kapsamında; *“Görev yaptığım okulda öğretmenler arasında sendikalaşmadan kaynaklı olarak bir kutuplaşma vardı. Öğretmenler arasında bir gruplaşma vardı. Bu yüzden okulda yapılan faaliyetlere ilgi göstermeyip birbirleri ile yarışıyorlardı. Bu durum beni çok zorladı. Hatta istifa etme seviyesine kadar beni götürdü. Başka meslektaşlarımın iknası ile istifadan vazgeçtim ve bu durumu okulda silip attım. O okulda ayrıldığımda artık iş birliği içinde çalışan bir öğretmen grubu vardı. Bu yüzden de çok mutluyum.” (Ö5)* ifadesini kullanmıştır. Talep fazlalığı üzerinde duran bir sınıf öğretmeni de *“Okul yönetiminden, öğrencilerden velilerden gelen talepler beni çok bunaltıyordu. Bazı dönemler ne yapacağımı bilmiyordum.” (Ö10)* ifadesini kullanmıştır.

Sınıf öğretmenleri veli bağlamında yaşanan zorluklar temasında veli ile görüşmemeden kaynaklı yaşanan zorluklar, veli desteğinin azlığından kaynaklı yaşanan zorluklar ve iş yoğunluğundan kaynaklı yaşanan zorluklar üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra okul faaliyetlerine katılmamadan kaynaklı yaşanan zorluklar veli bağlamında yaşanan zorluklar arasında yer aldığına ilişkin olarak araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri görüş bildirmişlerdir.

Veli ile görüşmemeden kaynaklı yaşanan zorluklar noktasında araştırmaya katılım gösteren bir sınıf öğretmeni; *“Velilerin ilgisizliği velilerle görüşememe ile sonuçlanıyordu. Bazı velileri aramama rağmen okula gelmiyorlardı.” (Ö2)* diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni veli desteğinin azlığından kaynaklı yaşanan zorluklar kapsamında; *“Sınıf öğretmeni olarak okuldaki sorunlarla baş etmede özellikle öğrenci temelinde yaşanan zorlukların üstesinden gelebilmek için veli desteğine ihtiyacım vardı. Fakat bu desteği velilerde bulamıyordum.” (Ö6)* ifadesini kullanmıştır. İş yoğunluğundan kaynaklı yaşanan zorluklar üzerinde duran bir sınıf öğretmeni şunları ifade etmiştir: *“Öğrenci velilerimin çoğunun asgari ücretle çalışıyor olmaları okula gidip gelme konusunda zorluk yaşamalarına neden oluyordu. İş yoğunluğunun fazlalığından okula gelemiyorlardı.” (Ö9).*

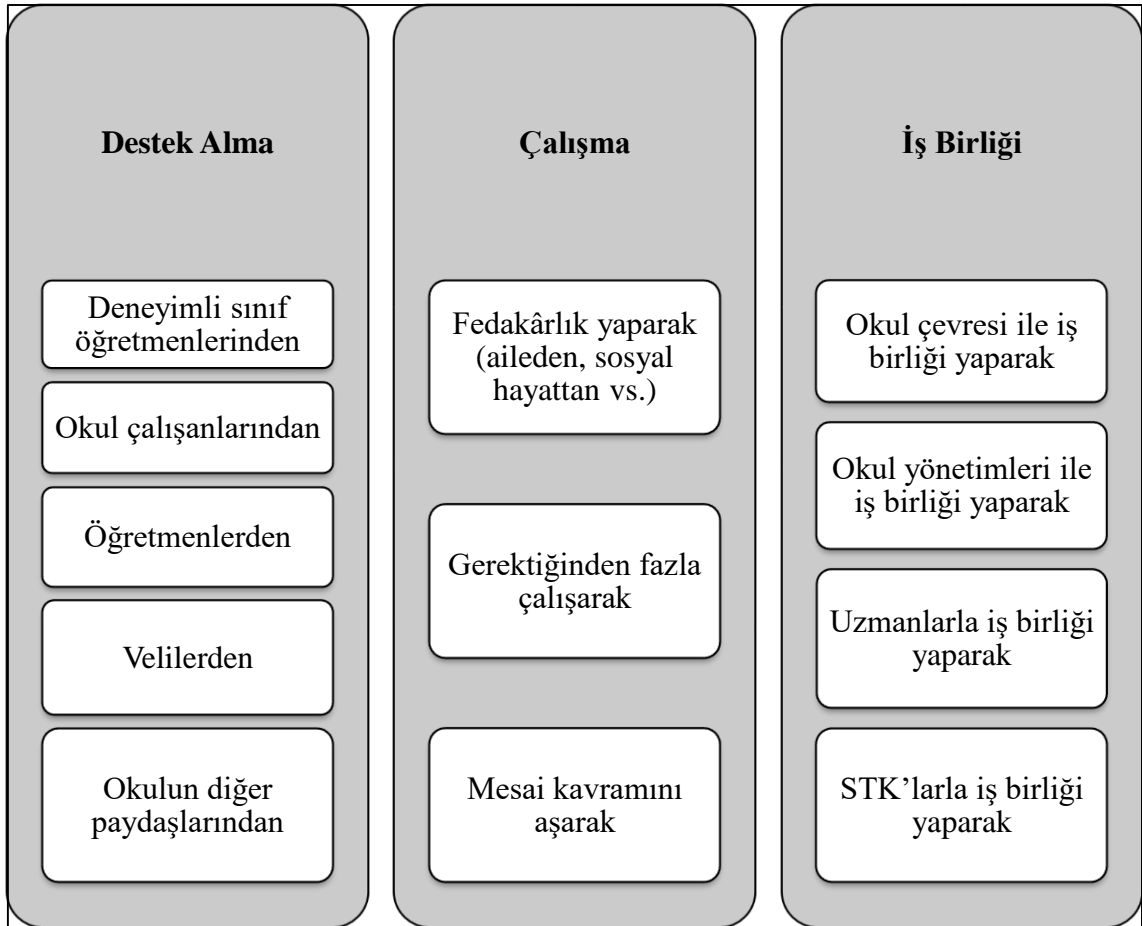
Sınıf öğretmenleri finansman bağlamında yaşanan zorluklar temasında ödenek yetersizliğinden kaynaklı yaşanan zorluklar, ödeneklerin zamanında gelmemesinden kaynaklı yaşanan zorluklar ve çalışan temizlik personelinin eksikliğinden kaynaklı yaşanan zorluklar üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra bakım ve onarım maliyetlerinin çokluğundan kaynaklı yaşanan zorluklar arasında yer aldığına ilişkin olarak araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri görüş bildirmişlerdir.

Ödenek yetersizliğinden kaynaklı yaşanan zorluklar noktasında araştırmaya katılım gösteren bir sınıf öğretmeni; *“Ödenek konusunda okulumuzda büyük sıkıntılar yaşanıyordu. Okul müdürüne gidip bazı finansman konularında sıkıntılarımı bildirdiğimde*

bir çaresine bak, bizim de sıkıntımız var size yardımcı olamayacağız, veliler üzerinden bir şeyler yap diyordu. Ailelerin ekonomik durumu çok iyi olmadığından onlardan da yardım almakta sıkıntı yaşadım. Bu durum beni görevimin ilk yıllarında çok zorladı.” (Ö2) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni çalışan temizlik personelinin eksikliğinden kaynaklı yaşanan zorluklar üzerine şu ifadeleri kullanmıştır: “Okulumuzda kadrolu temizlik personeli olmadığına her yıl İŞKUR’dan gelecek elemanı bekliyorduk. İŞKUR’dan gelen personelin eğitim-öğretim başlamasından sonrası gelmesi okulun belli bir dönem hijyenden uzak olmasına neden olmuştu. Ayrıca bazı dönemler verilen temizlik personelinin engelli veya yaşlı olması ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmıştır.” (Ö11).

3.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklarla nasıl mücadele ettiniz?” üçüncü görüşme sorusu çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu ulaşılan tema ve kodlar Şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3. Üçüncü görüşme sorusuna ait tema ve kodlar

Şekil 3’te görüldüğü gibi katılımcı sınıf öğretmenleri “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklarla nasıl mücadele ettiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlar “Destek Alma”, “Çalışma” ve “İş birliği” temaları altında toplanmıştır.

Sınıf öğretmenleri destek alma temasında deneyimli sınıf öğretmenlerinden, okul çalışanlarından, öğretmenlerden ve velilerden destek alarak zorluklarla mücadele ettiklerini

belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra sayılan paydaşları dışında okulun diğer paydaşlarından da destek olarak sınıf öğretmenliklerinin ilk yıllarında zorluklarla mücadele ettikleri yönünde araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri görüş bildirmişlerdir.

Deneyimli sınıf öğretmenlerinden destek aldığını söyleyen bir sınıf öğretmeni; *“Sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında komşu okulda bulunan deneyimli bir öğretmenden çok fazla destek aldım. Her başım sıkıştığında onu aradım ve çok yardım etti. Eğer olmasaydı çoğu sorunla mücadele edemeyebilirdim.”*(Ö1) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni okul çalışanlarından destek alma kapsamında; *“Sınıf öğretmeni olarak bilmediğim yâda eksik bildiğim konular görevimin ilk yıllarında çok fazlaydı. Bu durumlarda okul çalışanlarından destek aldım. Sağ olsunlar çok yardımcı oldular.”* (Ö4) ifadesini kullanmıştır.

Sınıf öğretmenleri çalışma temasında fedakârlık yaparak ve gerektiğinden fazla çalışarak zorluklarla mücadele ettiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra mesai kavramını aşarak çalışmanın, sınıf öğretmenliklerinin ilk yıllarında sınıf öğretmenlerinin zorluklarla mücadele etmede başvurdukları bir yol olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Fedakârlık yaparak zorluklarla mücadele ettiğini belirten bir sınıf öğretmeni; *“Mesai kavramına dikkat etmedim gerek ailemin zamanından, gerekse sosyal hayattaki zamanımda fedakârlık yaparak okul işleri ile ilgilendim. Böylelikle çoğu sorunu çözdüm.”*(Ö3) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni yaşadığı zorlukların üstesinden gerektiğinden fazla çalışarak geldiğini şu sözlerle ifade etmiştir: *“Sınıf öğretmeni olarak çalışma saatlerimiz bellidir. Ama okul ve öğrenciler ile ilgili bir sıkıntı varsa gereğinden fazlasını yaparak çoğu zorlukları aştım.”* (Ö5). Araştırmada mesai kavramını aşarak zorluklarla mücadele ettiğini belirten sınıf öğretmeni sayısı çok fazladır. Sınıf öğretmenleri özellikle mesai kavramına dikkat etmedikleri okul için hafta sonu veya çalışma saatleri dışında gerekiyorsa mesai harcandığını ifade etmişlerdir.

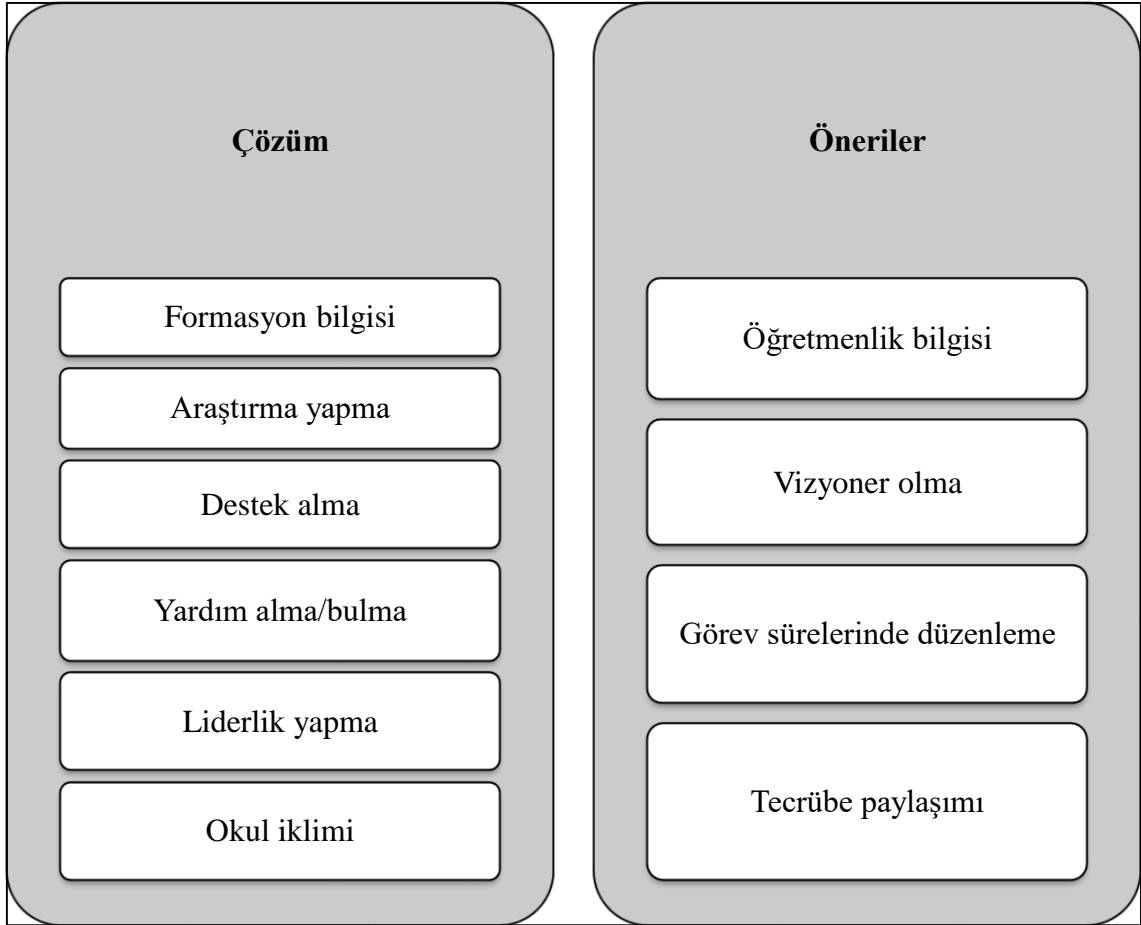
98

Sınıf öğretmenleri iş birliği temasında okul çevresi ile iş birliği yaparak, okul yönetimleri ile iş birliği yaparak ve uzmanlarla iş birliği yaparak sınıf öğretmenliklerinin ilk yıllarında zorluklarla mücadele ettiklerine vurgu yapmışlardır. Bunun yanı sıra STK’larla iş birliği yaparak sınıf öğretmenliklerinin ilk yıllarında zorluklarla mücadele ettikleri yönünde araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri görüş bildirmişlerdir.

Okul çevresi ile iş birliği yaparak sınıf öğretmenliklerinin ilk yıllarında zorluklarla mücadele ettiğini beliren bir sınıf öğretmeni; *“Okulun yakın çevresinde bulunan işletmelerden çeşitli sorunların çözümü konusunda iş birliği yaptım. Bu da işe yaradı. Özellikler mali konularda çok iyi sonuçlar aldım.”*(Ö1) diyerek kendini ifade etmiştir. Okul yönetimleri ile iş birliği yaparak sorunların üstesinden geldiğini belirten bir sınıf öğretmeni: *“Okul yönetimi ile koordineli çalışmanın onlarla iş birliği yapmanın sınıf öğretmenliği konusunda çoğu işimin kolaylıkla halledilmesini sağlamıştır.”* (Ö8) ifadesini kullanmıştır.

3.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna Ait Bulgular

Araştırmanın “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklar nasıl çözdünüz veya nasıl çözebilirdiniz? Bu konuda önerileriniz nelerdir?” dördüncü görüşme sorusu çerçevesinde sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu ulaşılan tema ve kodlar Şekil 4’te sunulmuştur.

Şekil 4. Dördüncü görüşme sorusuna ait tema ve kodlar

Şekil 4’te görüldüğü gibi katılımcı sınıf öğretmenleri “Göreve başladığımız ilk yıllarda yaşadığımız zorluklar nasıl çözdünüz veya nasıl çözebilirdiniz? Bu konuda önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar “Çözüm” ve “Öneriler” temaları altında toplanmıştır.

Sınıf öğretmenleri çözüm temasında formasyon bilgisi, araştırma yapma, destek alma, yardım alma/bulma ve liderlik yapma üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra okul ikliminin de yaşanan zorlukları çözmeye etkili olduğu yönünde araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri görüş bildirmişlerdir.

Formasyon bilgisi ile yaşadığı zorlukları çözdüğünü belirten bir sınıf öğretmeni; “*Lisans eğitimim süresince aldığım formasyon eğitimi ve formasyonumu arttırmak için okuduğum kitaplar ve lisansüstü eğitim almam birçok sorunun üstesinden gelme hususunda elimi çok rahatlatmıştır. Formasyon bilgisinin yeterliği sınıf öğretmenliğinin en önemli ölçütlerinden biri olarak gösterebilirim.*” (Ö1) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni okul ikliminin sorunların çözümünde etkili olduğunu şu ifadelerle belirtmiştir: “*Okul ortamında oluşan pozitif iklim çoğu sorunun yaşanmadan önlenmesini eğer yaşanır da kısa sürede en az hasarla çözümlenmesini sağlamıştır. Örneğin; bir gün okula gelen ve olumsuz düşünceler içerisinde olan bir veli üç öğretmenin girişimi ile sakinleştirilip okuldan mutlu bir şekilde ayrılması sağlanmıştır. Bu okulumuz için büyük bir kazançtır. Okulumuzun başarısı da bu olumlu iklim sayesinde yükselmiştir.*” (Ö10) ifadelerini kullanmıştır.

Sınıf öğretmenleri öneriler temasında öğretmenlik bilgisi, vizyoner olma ve görev sürelerinde düzenleme üzerinde durmuşlardır. Bunun yanı sıra tecrübe paylaşımı da yaşanan zorlukları çözmeye önerildiği araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden anlaşılmıştır.

Öğretmenlik bilgisinin sorun çözümü konusunda öneri olarak sunan bir sınıf öğretmeni; *“Sınıf öğretmenliğinde sorun çözümü konusunda öğretmenlik bilgisinin önemli olduğunu söyleyebilirim. Bunu şunun için söylüyorum. Eğer bir sınıf öğretmeni gerekli öğretmenlik bilgisine sahip değilse sınıfı başkaları yönetir. Onun için sınıf öğretmenlerinin öğretmenlikle ilişkili bilgileri arttırılmalıdır diyebilirim.”*(Ö3) diyerek kendini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bir başka sınıf öğretmeni tecrübe paylaşımını sorun çözümü konusunda öneri olarak sunmuştur. Sınıf öğretmeni bu önerisini şu şekilde ifade etmiştir: *“Bir başka sınıf öğretmenin tecrübe paylaşımı yapması sorunların çözümünde diğer sınıf öğretmenlerine aynı tecrübeyi kazandıracağından çoğu sorunun çözümü konusunda öneri olarak sunabilirim. Ayrıca yaşanmış bir olaya tanık olan veya yaşanmış bir olayın paydaşı olan bir sınıf öğretmeninden tecrübe paylaşımı yapmak sınıf öğretmenliğini yapma becerisini de arttırır.”* (Ö6).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kurumlarında ilk defa sınıf öğretmeni olarak göreve başlayan öğretmenlerin meslekteki ilk yıllarında yaşadıkları sorunları tespit ederek çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda araştırmada sınıf öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak “Sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında yaşanan sorunlar nelerdir?” ve “Sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?” problemlerine cevap aranmıştır. Belirtilen problem soruları bağlamında sınıf öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak öğretmenliklerinin ilk yıllarında yaşadıkları sorunlar belirlenerek çözüm önerilerine ilişkin sonuçlar elde edilmiştir.

Yapılan araştırmada katılımcı sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde “Öğretmenliğinizde ilk yıl deneyimleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Belirtilen soruya sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde “okul içi deneyimler”, ve “okul dışı deneyimler” olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Araştırmada okul içi deneyimler temasında öğrencilerle ilişki ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler, öğretmenlerle ilişkiler ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler, okulun diğer paydaşları ile ilişkiler ve iletişim konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler ve denetim sırasında okul yönetimi ile sorun yaşamaya ilişkin deneyimler kodları; okul dışı deneyimler temasında veli ile ilişkiler bağlamında sorun yaşamaya ilişkin deneyimler, araç-gereç temini konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler, okul çevresi ile ilişkiler bağlamında sorun yaşamaya ilişkin deneyimler ve bakım-onarım işleri konusunda sorun yaşamaya ilişkin deneyimler kodları belirlenmiştir.

Araştırmanın birinci görüşme sorusuna sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde erişilen temalar ve bu temalardaki kodlar yukarıda anlatılmıştır. Araştırmanın birinci görüşme sorusu bağlamında sınıf öğretmenlerinin okul içi deneyimler hakkında öğrencilerle, velilerle ilişki ve iletişim konusunda öğretmenliklerinin ilk yıllarında yoğun olarak sorun yaşadıkları ve bu sorunlarla ilgili deneyimlerinin fazla olduğunu yoğun olarak belirttikleri tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmada katılımcı sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklar neler olmuştur?” sorusu yöneltilmiştir. Belirtilen soruya sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde “öğrenci bağlamında yaşanan zorluklar”, “öğretmen bağlamında yaşanan zorluklar”, “veli bağlamında yaşanan

zorluklar” ve “finansman bağlamında yaşanan zorluklar” olmak üzere dört tema oluşturulmuştur. Araştırmada öğrenci bağlamında yaşanan zorluklar temasında disiplin konusunda yaşanan zorluklar, devamsızlık konusunda yaşanan zorluklar, okul yönetimlerinin taleplerinin yoğunluğu konusunda yaşanan zorluklar ve okul çevresini kontrol edememe konusunda yaşanan zorluklar kodları; öğretmen bağlamında yaşanan zorluklar temasında öğretmen desteğinin azlığı, öğretmenlerin ilgisizliği, talep fazlalığı ve memnuniyetsizlik kodları; veli bağlamında yaşanan zorluklar temasında veli ile görüşmemeden kaynaklı yaşanan zorluklar, veli desteğinin azlığından kaynaklı yaşanan zorluklar, iş yoğunluğundan kaynaklı yaşanan zorluklar ve okul faaliyetlerine katılmamadan kaynaklı yaşanan zorluklar veli bağlamında yaşanan zorluklar kodları; finansman bağlamında yaşanan zorluklar temasında ödenek yetersizliğinden kaynaklı yaşanan zorluklar, ödeneklerin zamanında gelmemesinden kaynaklı yaşanan zorluklar, çalışan temizlik personelinin eksikliğinden kaynaklı yaşanan zorluklar ve bakım ve onarım maliyetlerinin çokluğundan kaynaklı yaşanan zorluklar kodları belirlenmiştir.

Araştırmanın ikinci görüşme sorusuna sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde erişilen temalar ve bu temalardaki kodlar yukarıda anlatılmıştır. Araştırmanın ikinci görüşme sorusu bağlamında sınıf öğretmenlerinin yoğun olarak öğrenci bağlamında disiplin, öğretmen bağlamında öğretmenlerin destek vermemeleri, veli bağlamında velilerle görüşmeme gibi sorunlarla diğer sorunlara göre daha fazla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Ayrıca bu sorunlardan daha fazla olarak ödenek yetersizliğinde dolayı sınıf öğretmenliklerinin ilk yıllarında çok sorunlar yaşadıklarını belirttikleri saptanmıştır. Ödenek yetersizliği sınıf öğretmenlerinin velilerden maddi anlamda destek istemeye yöneltmektedir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin eğitim faaliyetleri dışına çıkmasına veya velilerin okula bakış açılarında olumsuz manada değişikliklere neden olabilir.

Yapılan araştırmada katılımcı sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklarla nasıl mücadele ettiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Belirtilen soruya sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde “destek alma”, “çalışma” ve “iş birliği” olmak üzere üç tema oluşturulmuştur. Araştırmada destek alma temasında deneyimli sınıf öğretmenlerinden, okul çalışanlarından, öğretmenlerden, velilerden ve okulun diğer paydaşlarından destek alarak kodları; çalışma temasında fedakârlık yaparak, gerektiğinden fazla çalışarak ve mesai kavramını aşarak kodları; iş birliği temasında okul çevresi ile iş birliği yaparak, okul yönetimleri ile iş birliği yaparak, uzmanlarla iş birliği yaparak ve STK’larla iş birliği yaparak kodları belirlenmiştir.

Araştırmanın üçüncü görüşme sorusuna sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde erişilen temalar ve bu temalardaki kodlar yukarıda anlatılmıştır. Araştırmanın üçüncü görüşme sorusu bağlamında sınıf öğretmenlerinin görevlerinin ilk yıllarında yaşadıkları sorunlarla mücadele etmek için deneyimli sınıf öğretmenlerinin destek aldıklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenleri yaşadıkları sorunları aşmak için çeşitli fedakârlıklar yaptıklarını ve okul çevresi ile sorun çözme konusunda iş birliği yaparak yaşanan zorlukları aştıklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Bu durum öğretmenlik mesleğinde iş birliğinin önemini ortaya çıkardığı söylenebilir.

Yapılan araştırmada katılımcı sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde “Göreve başladığınız ilk yıllarda yaşadığınız zorluklar nasıl çözdünüz veya nasıl çözebildiniz? Bu konuda önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Belirtilen soruya sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde “çözüm” ve “öneriler” olmak üzere iki tema oluşturulmuştur. Araştırmada çözüm temasında formasyon bilgisi, araştırma yapma, destek alma, yardım alma/bulma, liderlik yapma ve okul iklimi kodları; öneriler temasında öğretmenlik bilgisi, vizyoner olma, görev sürelerinde düzenleme ve tecrübe paylaşımı kodları belirlenmiştir.

Araştırmanın dördüncü görüşme sorusuna sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar neticesinde erişilen temalar ve bu temalardaki kodlar yukarıda anlatılmıştır. Araştırmanın dördüncü görüşme sorusu bağlamında sınıf öğretmenlerinin görevlerinin ilk yıllarında yaşadıkları sorunları formasyon bilgilerinin iyi durumda olması ile aştıklarını daha vurguladıkları belirlenmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenleri görevlerinin ilk yıllarında yaşadıkları sorunların öğretmenlik bilgisi ile aşılabileceğini belirttikleri saptanmıştır. Bu sonuçlar sınıf öğretmenliğinde formasyon ve öğretmenliğe ilişkin bilgisinin önemini ortaya çıkardığı söylenebilir.

Öğretmenlik mesleğinin ilk yılı, yeni öğretmenlerin elde tutulmasında ve mesleki gelişiminde önemlidir (Gergin, 2010). Öğretmenliğin ilk yılı, öğretmeyi öğrenmenin yoğun olduğu bir dönemdir ve yalnızca bir öğretmenin meslekte kalıp kalmayacağını veya profesyonel olarak ilerleyip ilerlemeyeceğini değil, bunun yanında nasıl bir öğretmen olacağını da etkiler (Feiman-Nemser, 2001). Öğretmenliğin ilk yılı için gereksinimler ve deneyimler önemlidir. Bir öğretmenin uzun vadeli öğretmenlik kariyeri etkinliği, elde tutma durumu, tutumları ve davranışları üzerinde dikkate değer bir etkisi bulunmaktadır. Eğer o ilk yıl unutulmaz ve başarılı geçerse, daha özgüvenli ve etkili bir öğretmen olmanın yolu açılır. Aksine, bir durum olursa, öğretmenlerin öğretmeye yönelik tutumlarına gölge düşmekte, özgüvenleri sarsılmakta ve meslekten ayrılmalar olabilmektedir (Hammond, 2005).

Aday öğretmenler, ilk yıllarında sınıfa girdiklerinde gerçekte nasıl öğreteceklerini öğrenirler. Öğretmen yetiştiren kurumlardan mezun olanlar hazırlık döneminde nitelikli eğitim alsalar da mesleğe girdiklerinde ciddi sorunlarla karşılaşmakta ve bu nedenle mesleğe girdikleri ilk yılda uyum sorunu yaşamaları kaçınılmaz olmaktadır (Korkmaz, Saban ve Akbaşlı, 2004). Bu nedenle, çıraklığın ilk yılları, gelecekteki bir öğretmenin profesyonel kariyerinin en zor yılları olarak kabul edilir. Dünyanın dört bir yanındaki genç profesyonellerin sayısı ilk üç yılda önemli ölçüde artmaktadır. Öğretmenlerin karşılaştığı zorluklar sınıf yönetimi ve ders planlamayı içermektedir (Dickson, Riddleberger, Stringer, Tennant, Kennetts, 2014).

Öğretmen olarak ilk yıl, öğretmenlik kariyerinde ondan önceki veya sonraki herhangi bir dönemin aksine mesleğe yeni başlayan öğretmenler için özel bir zamandır. İlk gün yapılacak şeyler, öğrenciler, ilgi alanları, kaynaklar her şey yenidir. Yeni başlayan bir öğretmenin kafasının içinde ne öğretmeliyim? Öğrencilerimi nasıl değerlendirmeliyim? Yöneticim benden ne bekliyor Yanıtlanmayı bekleyen bu ve benzeri sınırsız sayıda soru vardır. Program eğitim, değerlendirme, yönetim ve okul kültürü gibi birçok konuyu kapsamaktadır (Feiman-Nemser, 2003). Bu ilk yıl her kişi için farklı bir şekilde geçirilecektir. Karşılaşılan zorluklar öğretmenden öğretmene değişmekle birlikte, genel olarak karşılaşılan bazı ortak kaygılar vardır (Hammond, 2005).

Alanyazında vurgulandığı gibi, öğretmenliğin ilk birkaç yılındaki eğitimin sorunlu olduğu kanıtlanmıştır. Nasıl öğretmenlikte ilk yıl zor bir dönemse, yeni öğretmenlerin çalışmaya başladıklarında nasıl destekleneceğine karar vermek de öyledir. Bu dönemi vurgulayarak ve onu etkileyebilecek tüm paydaşlarla ilişki kurarak, öğretmen eğitimi dönüştürülebilir. Çoğu eğitim politikası yapıcı, etkili eğitim programları oluşturmak için gereken kaynakları ve geleceğin öğretmenlerinin ihtiyaçlarını tam olarak anlamamaktadır. Tanıtıcı eğitim programları genellikle öğretmenliklerinin ilk yılında mücadele eden yeni öğretmenlere yardımcı olmak için kısa vadeli destek sağlar. Öğretmenlerin iyi öğretmenler olmalarına yardımcı olmak için, öğretmenlikte ilk yılları, yeni öğretmenler için eğitim sürecinde öğrenmeyi destekleyen profesyonel bir kültürün yaratıldığı bir “öğretmeyi öğrenme” aşaması olarak ele alınmalıdır (Feiman-Nemser, 2003).

Giriş döneminin bir kültürleşme süreci olarak anlaşılması, çalışma koşullarının ve okul kültürünün öğretmenliğin ilk yıllarının karakteri, kalitesi ve performansı üzerinde büyük etkisi olduğu anlamına gelir. Okul yönetimi ve kültürünün, yeni öğretmenlerin öğrencilere karşı tutumları ve mesleki uygulamaları üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, yeni göreve başlayan öğretmenlere uygun fırsatların sağlanması ve deneyimli öğretmenlerle işbirliğinin desteklenmesine ihtiyaç vardır. Ayrıca, öğretmenlik mesleğine değer verilmesi isteniyorsa, öğretmenler arasında profesyonel bir öğrenme değişim kültürünün oluşturulması gerekmektedir. Geleceğin öğretmenleri, öğrenme ihtiyaçları karşılandığında tam potansiyellerine ulaşabilirler (Feiman-Nemser, 2003).

Yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu öneriler sunulmuştur:

- Yapılan çalışmada sınıf öğretmenliğinin ilk yıllarında karşılaşılan sorunlar ve zorluklar belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğretmenliğin ilk yıllarında karşılaşılan sorunların ve zorlukların üstesinden nasıl geldiği veya nasıl gelinebileceğine ilişkin çözüm önerileri belirlenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri sorunların çözümü için formasyon bilgisi, araştırma yapma, destek alma, yardım alma/bulma ve liderlik yaptıklarını belirtmiş ve öneri olarak da öğretmenlik bilgisi, vizyoner olma, görev sürelerinde düzenleme ve tecrübe paylaşımını ileri sürmüşlerdir. Sunulan bu çözüm önerilerinin ilgililerce sınıf öğretmenlerinin sorunlarının çözümünde dikkate alınması gerektiği önerilebilir.
- Yapılan çalışma, devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıkları yıllarda yaşadıkları sorunları belirlemeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. İleride yapılacak araştırmalarda özel okullarda sınıf öğretmeni olarak görev yapanların görevlerinin ilk yıllarında özel okulda karşılaştıkları sorunlar belirlenerek devlet ve özel eğitim kurumlarında sınıf öğretmenliğine başlamada yaşanan sorunlar karşılaştırılabilir.
- Yapılan çalışma sınıf öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak nitel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Benzer bir çalışmada nicel araştırma yöntemleri de araştırma sürecine dâhil edilerek karma yöntem temelli araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Bursalıoğlu, Z. (2005). *Eğitim yönetiminde teori ve uygulama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çalık, C. ve Şehitoğlu, E. T. (2006). Okul müdürlerinin insan kaynakları yönetimi işlevlerini yerine getirebilme yeterlilikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 35(8), 94-110.
- Dickson, M., Riddlebarger, J., Stringer, P., Tennant, L., & Kennetz, K. (2014). Challenges faced by Emirati novice teachers. *Near and Middle Eastern Journal of Research in Education*, 1-10.
- Erdoğan, İ. (2003). *Okul yönetimi öğretim liderliği*. Sistem.
- Ertürk, R. (2017). Öğretmenlerin iş motivasyonunu artıran ve olumsuz etkileyen durumların incelenmesi. *Asos Journal*, 582-603.
- Feiman-Nemser, S. (2001). From preparation to practice: Designing a continuum to strengthen and sustain practice. *Teachers College Record*, 103(6), 1013-1055.
- Feiman-Nemser, S. (2003). What new teachers need to learn. *Educational Leadership*, 60(8), 25-29.
- Gergin, E. (2010). *Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin ilk yıllarda karşılaştığı zorluklar ve bu zorluklarla başa çıkma yolları* [Yüksek lisans tezi], Marmara Üniversitesi.

- Gürbüz, R., Erdem, E. ve Yıldırım, K. (2013). Başarılı okul müdürlerinin özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 167-179.
- Hammond, M. (2005). *Next steps in teaching: A guide to starting your career in the secondary school*. Routledge.
- Kayıkçı, K. (1999). Toplam kalite yönetiminde liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20(5), 577-595.
- Korkmaz, İ., Saban, A. ve Akbaşlı, S. (2004). Göreve yeni başlayan sosyal bilgiler öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 38, 266-277.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2004). *Eğitim ve okul yönetimi. eğitim ve okul yöneticiliği*. Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.